

УДК 007 : 304 : 070

Духаніна М.М.¹, Скуртул Г.С.²

¹ студ. гр. СНз-310 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ СУЧАСНОГО РАДІОВИРОБНИЦТВА: ВІД ГІБРИДИЗАЦІЇ ЖАНРІВ ДО СТРІМІНГУ

На сучасному етапі активної діяльності засобів масової інформації змінюється парадигма їх функціонування. З появою мережі Інтернет, яка змінила і спростила доступ до інформації, скерувала перехід традиційних ЗМІ на мережеві платформи, детермінувала появу конвергентних редакцій, змінюються й комунікативні стратегії радіо.

Завдяки процесам технологізації й комп'ютеризації, комунікативні стратегії радіо набувають нових властивостей, модернізуються, трансформуються, що й визначає актуальність дослідження. Усім новітнім трансформаціям сприяє і т. зв. процес діджиталізації, який, останнім часом, є характерним для всіх ЗМІ. Діджиталізація передбачає цифрову трансформацію суспільства, перехід від індустріальної епохи до епохи знань і творчості, яка характеризується використанням широкого спектру цифрових технологій і інновацій.

Діджиталізація стала базовою категорією медіаконвергентності, що змінила процес виробництва масмедійного продукту: за допомогою діджитал-інструментів стало можливим створення повного циклу медійного продукту на одному комп'ютері/ноутбукі/смартфоні. Це спростило процес обробки, монтування матеріалу, дозволило формувати яскравий і помітний контент на одному пристрої. Діджиталізація також призвела до зміни жанрової системи медійних матеріалів: традиційні жанри зазнали

трансформації, гібридизації, з'явилися жанри, які функціонують винятково в онлайні.

В епоху діджиталізації й медіаконвергенції радіогалузь також зазнала докорінних змін, які відобразилися в гібридизації жанрових форм, напрацюванні нових форматів (наприклад, мультимедійні репортажі, інтегровані репортажі – аудіофільми), створенні нового типу контенту (наприклад, подкасти, нові теми), зміни підходів у взаємодії з аудиторією (інтерактивний зворотній зв'язок).

З розвитком технологій, радіо також модернізується, змінюється, намагаючись завоювати увагу аудиторії різноплановістю матеріалів, багатоаспектністю висвітлення тем, каналів передачі інформації. Редакції радіо також конвергентизуються, продукують нові формати подачі інформації, опановують нові майданчики для просування контенту.

Радіо переходить в онлайн і у зв'язку з цим набуває нових властивостей: розповсюдженням стає відеострімінг радіопрограм, з'являється можливість накопичувати і зберігати файли з аудіоінформацією, прослуховувати їх у будь-який зручний час; поширюються інтернет-платформи й інтернет-радіо, радійнні комунікації стають широкоформатними, здатними охопити якомога більше сучасної мобільної аудиторії.

Радіостанції із традиційних мовників перетворюються на конвергентні редакції – медіахолдинги, медіакорпорації – можуть утворювати тісні зв'язки між різними каналами мас-медіа: друкованими ЗМІ, радіо, телебаченням, Інтернет-порталом; змінюються і способи збору, обробки інформації, випуску контенту; професія журналіста набуває універсальності, як тематичної, так і рольової. Як зауважує О. Яковченко, «щоб успішно використовувати ресурси інтернет-платформ..., штат працівників конвергентних медіа повинен володіти технологіями створення мультимедійних жанрів, розширювати межі своїх вмінь...» [2, с. 16], навичками роботи зі складною технікою, мати навички дизайну та режисерування матеріалів. Постає питання про виховання і професійний розвиток фахівців, які б могли користуватися сучасним технічним обладнанням; питання про випуск редакторів нової формації, які б забезпечували адаптацію радіотекстів до трансляції на радійних інтернет-платформах.

У зв'язку з цим виникає потреба в цифровізації освітнього простору, у впровадженні широкоформатного характеру діджиталізації технологій освіти. Це передбачає впровадження нової освітньої концепції, побудови навчального процесу на кросплатформовому форматі з упровадженням новітніх методик, до яких належить використання креативних завдань, спрямованих на створення кінцевого продукту із залученням сучасних технічних пристроїв комп'ютера/ноутбука/смартфона.

Наприклад, у процесі вивчення радіовиробництва, студенти спеціальності журналістики отримують завдання створити авторську програму (аудіофільм) спираючись на новітні методи монтажу звукового матеріалу та принципи фактурності радіопередачі; іншим творчим завданням, що сприяє формуванню ключових компетентностей, є монтаж та запис акустичного портрету міста без застосування вербаліки (тільки на основі шумів, звукових спецефектів); також цікавим завданням є запис стрімів із місця подій; запис подкастів тощо. Такі завдання створюють усі умови для реалізації кожної індивідуальності, посилюють мотивацію до самоосвіти та саморозвитку, сприяють комфортному впровадженню інновацій. Як наголошує фахівець з інноваційних технологій у педагогіці І. Кучерак, «переваги цифрової трансформації освіти очевидні» [1, с. 91].

Отже, завдяки процесам діджиталізації сучасний журналіст, що працює у сфері радіокомунікацій, повинен володіти універсальними навичками від етапу задуму авторського продукту до повного циклу його створення і трансляції на радійних інтернет-платформах. Цифровізація освітнього простору спрямована на оптимізацію навчання, на формування ключових компетентностей майбутніх журналістів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кучерак І. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. *Теорія і методика професійної освіти*. 2020. Вип. 22. Т.22. С. 91–94.
2. Яковченко О. Конвергентні процеси в контексті розвитку української служби «Радіо Свобода». *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації»*. 2016. Вип. 10. С. 15–20.